

УДК 811.111'25:651.2

Хавкіна О. М.<sup>1</sup>, Прокопенко О. С.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

<sup>2</sup> студ. гр. ГФ-327 ЗНТУ

## ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ ТА ФАЛЬШИВИХ ДРУЗІВ ПЕРЕКЛАДАЧА (НА МАТЕРІАЛІ ТЕРМІНОЛОГІЇ ОФІСНОГО ПРИЛАДДЯ)

Сучасний розвиток суспільства відзначається такою швидкістю, що інколи перекладачі змушені працювати із текстами, теми яких можуть бути для них новими, невідомими або малозрозумілими. До того ж, недосвідчений перекладач може у своїй роботі стикнутися з цілим рядом проблем, однією з яких є переклад інтернаціоналізмів та фальшивих друзів перекладача – пари слів у двох мовах, схожих за написанням та / або вимовою, часто з загальним походженням, але відмінних у значенні. На перший погляд, вони можуть здаватися зрозумілими і такими, які не викликають проблем при передачі їх цільовою мовою, адже вони мають однаковий вигляд або однакове звучання у неспоріднених мовах. Проте інколи такі мовні одиниці призводять до неправильного розуміння і перекладу текстів будь-якої сфери, зокрема при перекладі термінології офісного приладдя.

Часто перекладач-початківець, стикаючись з інтернаціоналізмом, просто транскодує його у цільову мову, майже не змінюючи вигляду лексеми. Наприклад, слова *calculator*, *calendar* чи *stapler* не викликають труднощів і, очевидно, будуть відтворені українською правильно, навіть якщо перекладач матиме невисокий рівень знання англійської мови. Проте

при перекладі не всі англійські інтернаціональні лексеми можуть бути транскодовані.

Так, часто англійську лексему **notebook** перекладають виключно як *ноутбук* (портативний комп'ютер). Проте це його не перше і не єдине значення. Первісно ця англійська лексема мала значення (і продовжує його мати) «книга із пустими аркушами, зазвичай у лінійку, для записів». У свою чергу, слово *ноутбук* (невеликий портативний комп'ютер) перекладається як **laptop** (від **lap** – коліна, верхня частина ніг і **top** – верх). Тобто, «комп'ютер, на якому можна працювати, тримаючи його на колінах».

Ще одним цікавим прикладом є лексема **convert**. Недосвідчений перекладач може помилково перекласти її як *конверт*. Але насправді правильним українським відповідником буде *обертати, перетворювати; навертати (до віри); конвертувати*. Саме від цього кореня утворено похідну лексему **convertible** (currency) – *конвертований (про валюту)*, тобто такий, який вільно обмінюється на іншу валюту.

Переклад лексеми *скотч* також може викликати певні труднощі у людини, що опановує професію перекладача, оскільки це, на перший погляд, англійське слово англійською звучить ніяк не **scotch** (це міцний алкогольний напій – *шотландське віскі*). Клейка ж стрічка, яку ми майже щодня використовуємо в офісах, англійською буде **adhesive / sticky tape**.

Таким чином, можемо зробити висновок, що переклад інтернаціоналізмів не є простою справою. Перекладач повинен чітко розуміти значення лексем у мові-джерелі. Адже фальшиві друзі перекладача, як зазначає В. В. Акуленко, вводять в оману не тільки початківців, а й досвідчених перекладачів, а іноді навіть і фахівців-філологів (лексикографів, перекладачів-професіоналів та викладачів). Через таке мовне явище виникають численні помилки, які змушують перекладача використовувати семантичні кальки і порушувати стилістичне узгодження не тільки під час користування іноземною мовою, а й при перекладах на рідну мову.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Визначення, причини появи помилкових друзів перекладача, приклади мовних помилок, короткі словники хибних друзів перекладача для різних мов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Фальшиві\\_друзі\\_перекладача](https://uk.wikipedia.org/wiki/Фальшиві_друзі_перекладача).
2. Краснов, К. В. Англо-русский словарь «ложных друзей переводчика» [Текст] / К. В. Краснов. – М. : ЭРА, 2004. – 80 с.